

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 395 Кримінального процесуального
кодексу України щодо уточнення строку апеляційного
оскарження судових рішень»
*(реєстр. № 10172 від 23.10.2023 р.)**

Метою законопроекту визначено «уточнення в Кримінальному процесуальному кодексі України строків для оскарження в апеляційному порядку судових рішень, якщо проголошено в судовому засіданні лише вступну та резолютивну частину ухвали суду».

У зв'язку з цим пропонується доповнити частину другу статті 395 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) нормою такого змісту: «Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частину ухвали суду, зазначений строк обчислюється з дня складення повного тексту судового рішення».

Підтримуючи законодавче забезпечення оптимізації здійснення кримінального провадження, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Відповідно до Розділу V КПК України ухвала як різновид судового рішення є предметом апеляційного оскарження.

При цьому системний аналіз положень КПК України засвідчує розмежування ухвал слідчого судді і суду: судові рішення, в якому *слідчий суддя, суд* вирішує інші питання, викладається у формі ухвали (частина друга статті 369 КПК України); апеляційному оскарженню підлягають: ухвали *суду* першої інстанції (строк подання скарги 7 днів) і ухвали *слідчого судді* (строк подання скарги 5 днів) (пункти 2, 3 частини другої статті 395 КПК України).

У пояснювальній записці до законопроекту доцільність пропонованих змін до частини другої статті 395 КПК України обґрунтовується проблемами, пов'язаними з оскарженням саме ухвал слідчого судді, та зазначається, що «при оскарженні вироку чи іншого рішення *суду* першої інстанції, на які Кримінальний процесуальний кодекс дає відповідно 30 і 7 днів, *проблем з оскарженням немає*, оскільки залишається час для подачі скарги». При цьому предметом уточнення строків апеляційного оскарження у пропонованій нормі обрано саме *ухвали суду*. Ухвали слідчого судді є самостійним різновидом ухвал у кримінальному провадженні, до яких застосовано окреме законодавче регулювання.

КПК України дійсно не містить правила, яке би визначало, з якого часу (моменту) має обчислюватися строк оскарження ухвали слідчого судді, ухвали суду: із моменту оголошення повного тексту чи з моменту оголошення резолютивної частини ухвали.

Тому згідно з правилами статті 9 КПК України у випадках, коли положення цього Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені частиною першою статті 7 КПК

України. Відповідно до частини першої статті 24 КПК України кожному гарантується право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Статтею 396 КПК України встановлюються не лише обов'язки особи, що подає апеляційну скаргу, а й можливості доведення перед судом вищої інстанції обґрунтованості своїх доводів. Саме можливість навести в апеляційній скарзі – у чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення – дає особі законне сподівання на те, що її конституційне право на апеляційний перегляд буде дотримано¹.

Відповідно до пунктів 2, 3 частини другої статті 395 КПК України предметом апеляційного оскарження є ухвала суду, слідчого судді, тобто ухвали в цілому (не частина). Вступна чи резолютивна частина ухвали не є окремим судовим рішенням. Отже, логічно, оскарженню підлягає ухвала, що має повний текст.

Орім того, «зі змісту статті 376 КПК убачається, що ця норма кримінального процесуального закону регулює порядок проголошення судового рішення. Різні частини цієї норми процесуального права є взаємопов'язаними і доповнюють одна одну. Тому проголошення (оголошення) судового рішення у формі ухвали (постанови) може відбутися як шляхом вчинення однієї дії (проголошення повного тексту відповідно до вимог частини 1), так і шляхом вчинення двох послідовних дій (оголошення резолютивної частини і через певний час повного тексту згідно з вимогами частини 2). У будь-якому разі проголошення (оголошення) судового рішення є завершеним *тільки після публічного оприлюднення* всього тексту судового рішення»².

Відповідно до статті 373 КПК України в резолютивній частині ухвали зазначається строк і порядок набрання ухвалою законної сили та її оскарження. Ця норма є додатковою гарантією дотримання права на оскарження.

Таким чином, початок відліку строку на оскарження ухвали суду, ухвали слідчого судді потребує буквального сприйняття – із моменту оголошення ухвали як цілісного судового рішення.

Водночас, погоджуючись із тим, що оголошення лише резолютивної частини ухвали є недостатнім для реалізації визначеного статтею 24 КПК України права особи на апеляційне оскарження як невід'ємного елемента конституційного права на апеляційний перегляд, а також із тим, що строки оголошення повного тексту ухвали реально можуть збігатися зі строками для апеляційного оскарження (5 днів), із метою усунення правової невизначеності та неоднозначної судової практики вважаємо доцільним уточнення моменту початку відліку строку на апеляційне оскарження у випадку проголошення лише резолютивної частини ухвали суду, слідчого судді в такий спосіб:

¹ Окрема думка судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженні № 51-6470кмо18. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/82218057>

² Там само.

«частина 2-1 статті 395 КПК України: Якщо в судовому засіданні оголошено лише вступну та/чи резолютивну частину ухвали суду або слідчого судді, строк апеляційного оскарження обчислюється з дня оголошення повного тексту ухвали або отримання її копії». Такий підхід застосовано в пунктах 1-1, 2, 3 частини другої статті 395 КПК України.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*